

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

RIR Nederland BV
T.a.v. dhr. G. Lensink
Boerenstraat 24
6961 KC Eerbeek

Bestuurskern

Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Taakveld asbest

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/189967

Uw kenmerk

20210210/GL002

Datum 30 juni 2021
Betreft Reactie op het blootstellingsonderzoek sanering
asbestdaken Fase 2, Arcadis

Geachte heer Lensink,

Hierbij reageer ik, mede namens het ministerie van SZW, op uw brief van 10 februari 2021 waarin u reageert op het blootstellingsonderzoek sanering asbestdaken fase 2 dat Arcadis heeft uitgevoerd. In uw brief wijst u op 83 nevenconclusies en 4 hoofdconclusies die zijn getrokken door een onderzoeksteam van RIR Nederland BV. Op grond daarvan stelt u dat de conclusies in de Kamerbrief van 1 februari 2021 niet juist en/of volledig zijn. U stelt dat geen uitvoering is gegeven aan de door u genoemde moties. Daarnaast stelt u dat marktpartijen en brancheorganisaties door de formulering van de conclusies in de genoemde Kamerbrief concluderen dat asbestdaken nimmer in risicoklasse 1 kunnen worden gesaneerd en dat zij in het onderzoek bewijs zien dat de voorgestelde stelselwijziging "groep A en B" niet juist is.

Met de brief aan de Tweede Kamer van 1 februari 2021 (Kamerstuk 25834, nr. 176) is het rapport van Arcadis over het uitgevoerde blootstellingsonderzoek aangeboden en heeft de staatssecretaris van IenW mede namens de minister van SZW daarop een beleidsreactie gegeven.

Conclusies en opzet blootstellingsonderzoek

Uw stelling dat in de brief van 1 februari 2021 onjuiste of onvolledige conclusies zouden zijn getrokken deel ik niet. Ondanks alle inspanningen van Arcadis en het verlengen van de opdracht bleef het aantal saneringen dat beschikbaar was voor het onderzoek beperkt en daardoor konden niet alle voorgenomen metingen worden gedaan. Zowel de wetenschappelijke klankbordgroep als de klankbordgroep bestaande uit stakeholders hebben zich gebogen over de vraag of en welke conclusies kunnen worden getrokken aan de hand van de onderzoeksresultaten. Beide klankbordgroepen hebben aangegeven dat door het te beperkte aantal metingen geen statistisch verantwoorde uitspraken kunnen worden gedaan over een eenvoudiger regime voor de sanering van asbestdaken. Deze conclusie is overgenomen en vervolgens verwoord in de brief van 1 februari 2021. In deze brief worden dan ook geen conclusies getrokken over mogelijkheden voor de vereenvoudiging van saneringen, dus ook geen onjuiste of onvolledige conclusies zoals u stelt. Het onderzoek heeft wel meer inzicht gegeven in de factoren die een rol spelen bij het vrijkomen van vezels tijdens de sanering van asbestdaken.

U geeft in uw brief een aantal punten van kritiek op de uitvoering van het onderzoek, met name dat niet is voldaan aan het beoogde aantal metingen en te onderzoeken werkmethoden, niet is gemeten volgens het geldende protocol en dat tijdens de meting niet zorgvuldig is gewerkt waardoor metingen te hoog zijn uitgevallen. In tegenstelling tot wat u hierbij aangeeft, hebben beide klankbordgroepen zoals ik hiervoor heb beschreven uiteraard geconcludeerd dat het aantal metingen minder was dan beoogd. Door de opdrachtnemer is steeds duidelijk gecommuniceerd dat ondanks alle inspanningen te weinig meetlocaties konden worden gevonden en daar was dus geen enkel misverstand over. In de opdracht was ruimte voor het meten van vier werkmethoden. Omdat ook na overleg met beide klankbordgroepen geen zinnige invulling kon worden bedacht voor de vierde werkmethode, is besloten de beschikbare metingen in te zetten voor de werkmethode waarbij geen emissiebeperkende maatregelen werden getroffen (water of schuim). Het protocol waar u op wijst is bedoeld om een werkmethode te valideren. Daarbij is het van belang dat tijdens de meting strikt wordt gewerkt volgens de betreffende werkmethode. Om een realistisch beeld te krijgen van de uitvoering van de sanering en de blootstelling die in de praktijk daadwerkelijk optreedt, is tijdens het onderhavige onderzoek de wijze van uitvoering niet beïnvloed. Onzorgvuldige handelingen, zoals het laten vallen van asbestplaten in de container, zullen hoogstwaarschijnlijk hebben geleid tot hogere meetresultaten maar kunnen dus wel voorkomen in de huidige praktijk.

Bestuurskern
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Taakveld asbest

Datum
30 juni 2021

Ons kenmerk
IENW/BSK-2021/189967

Betekenis blootstellingsonderzoek voor aanpassing van het stelsel

Het voornemen is om bij de aanpassing van het stelsel asbestcementhoudende asbestdaken en leien in te delen in de groep van toepassingen met een potentieel hoge blootstelling waarvoor bij het saneren de certificeringsplicht geldt ("groep B"). Dit is gebaseerd op meetresultaten waaruit blijkt dat bij de sanering van asbestdaken sprake kan zijn van een hogere blootstelling. Hierbij speelt een rol dat bij asbestdaken sprake is van een toenemende mate van verwerking die van invloed is op de blootstelling tijdens het saneren. Het blootstellingsonderzoek was niet bedoeld ter onderbouwing van deze indeling. Het heeft daarin geen nieuwe informatie geboden maar in beperkte mate bevestigd wat reeds bekend was. Voor de aanpassing van het stelsel is recent een internetconsultatie gehouden van een ontwerpwijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit waarbij ook een ontwerpwijziging van de Arbeidsomstandighedenregeling is gepubliceerd met daarin het voornemen en de motivatie om asbestcementhoudende asbestdaken en leien aan te duiden als een toepassing met een potentieel hoge blootstelling.

Betekenis voor terugschaling naar risicoklasse 1

Volgens u concluderen marktpartijen en brancheorganisaties door de formulering van de conclusies in de genoemde Kamerbrief dat asbestdaken nimmer in risicoklasse 1 kunnen worden gesaneerd. In de Kamerbrief van 1 februari 2021 staat "Het onderzoek geeft onvoldoende basis voor een besluit over de opname van de sanering van alle asbestdaken in risicoklasse 1". Geenszins is daarmee de boodschap gegeven dat indeling in risicoklasse 1 nimmer mogelijk zal zijn. De passage in de brief dat "Een eventuele toekomstige mogelijkheid tot afschaling zal dan voor specifieke producten en werkwijzen moeten worden beoordeeld." geeft nadrukkelijk aan dat die mogelijkheid blijft bestaan en deze dus zeker niet op grond van de conclusies uit het blootstellingsonderzoek zal worden geblokkeerd. Indien het zo is dat marktpartijen en branche-organisaties dit anders interpreteren, zoals u aangeeft, dan is dit niet correct.

Uitvoering van moties

Met het blootstellingsonderzoek is uitvoering gegeven aan de motie van het lid Von Martels met het verzoek te onderzoeken of de sanering van asbestdaken voortaan standaard kan worden ondergebracht in risicoklasse 1¹. In de brief van 1 februari 2021 is daarnaast ingegaan op de motie Ziengs en Stoffer die oproept om na afronding van dit onderzoek te verkennen hoe bedrijven makkelijker een certificaat voor asbestverwijdering kunnen halen, toegespitst op de verwijdering van daken². Daarbij is aangegeven dat nog zal worden vastgesteld in hoeverre dit kan bijdragen aan de asbestdakenopgave. De door u genoemde motie over een specifieke schuimlaag is eerder afgedaan waarover de Tweede Kamer door de toenmalige staatssecretaris van SZW is geïnformeerd³. U stelt dat met het TNO rapport van april 2019 (Fase 1- onderzoek) sprake zou zijn van validatie van een specifieke schuimlaag. Van de specifieke schuimlaag is met dat onderzoek echter nog niet bevestigd dat de toepassing ervan de blootstelling aan asbestvezels dusdanig minimaliseert dat het gebruik van het product ook een landelijke terugschaling in risicoklasse rechtvaardigt. De overige door u genoemde moties hebben alle drie geen relatie met het uitgevoerde blootstellingsonderzoek; ook deze moties zijn inmiddels afgedaan.

Bestuurskern

Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Taakveld asbest

Datum

30 juni 2021

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/189967

Publicatie Inspectie SZW

Tenslotte verwijst u naar een publicatie van Inspectie SZW op haar website. Het gaat om een toelichting in de vorm van een "veelgestelde vraag" over het toepassen van standaardprotocollen. Inspectie SZW geeft aan hoe zij in haar toezichtsactiviteiten hiermee omgaat. Dit draagt bij aan duidelijkheid over deze kwestie. Inspectie SZW benadrukt dat het gebruik van standaardprotocollen voor landelijke afschaling, zonder voorafgaande validatie, niet toegestaan is. Er is een duidelijke en uitvoerbare route beschreven voor het laten beoordelen van innovatiestudies. U stelt dat ontwikkelingen zoals de Versnellingsaanpak Asbestdaken en de doorontwikkeling van SMART - ns (de vernieuwde tool die het verwachte blootstellingsniveau vaststelt en te nemen maatregelen aangeeft bij asbestsanering) hierdoor ernstig zouden worden gefrustreerd. Daar is echter geen sprake van. De Versnellingsaanpak Asbestdaken richt zich mede op het verlagen van de kosten. Voor zover afschaling daaraan kan bijdragen, werkt duidelijkheid over de te volgen route niet frustrerend maar stimulerend. De ontwikkeling van het instrument SMART- ns loopt conform planning.

Directeur Omgevingsveiligheid & Milieurisico's,

Mr. Judith Elsinghorst

---

¹ Kamerstuk 25 834, nr. 161

² Kamerstuk 34 675 nr. 19, 10 oktober 2018.

³ Kamerstuk 25 834, nr. 166, 16 december 2019.